# YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)
17 päivänä syyskuuta 1997 *

Asiassa C-322/95,

jonka Pretura circondariale di Roma on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

**Emanuele Iurlaro**

vastaan

**Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS)**

ennakkoratkaisun sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 (EYVL L 149, s. 2) 9 a artiklan, sellaisena kuin asetus on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2 päivänä kesäkuuta 1983 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2001/83 (EYVL L 230, s. 6) ja tämän jälkeen muutettuna 18 päivänä heinäkuuta 1989 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2332/89 (EYVL L 224, s. 1), sekä asetuksen (ETY) N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä 21 päivänä maaliskuuta 1972 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 574/72 (EYVL L 74, s. 1) 15 artiklan tulkinnasta, sellaisena kuin tämä asetus on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna edellä mainitulla asetuksella N:o 2001/83,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. C. Moitinho de Almeida (esittelevä tuomari) sekä tuomarit L. Sevón, D. A. O. Edward, P. Jann ja M. Wathelet,

julkisasiamies: P. Léger,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies H. A. Rühl,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Iurlaro, edustajinaan asianajajat Rosa Maffei ja Paolo Boer, Rooma,

— INPS, edustajinaan asianajajat Maddalena Pittelli, Rooma, ja Patrizia Ciacci, Milano,

— Italian hallitus, asiamiehenään ulkoasiainministeriön diplomaattisten riita-asioiden osaston osastopäällikkö Umberto Leanza, jota avustaa valtionasiamies Danilo Del Gaizo,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen yksikön virkamiehet Antonio Aresu ja Maria Patakia,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Iurlaron, edustajanaan Paolo Boer, INPS:n, edustajinaan Maddalena Pittelli ja Patrizia Ciacci, ja komission, asiamiehinään Maria Patakia ja oikeudellisen yksikön virkamies Paolo Stancanelli, esittämät suulliset huomautukset 22.1.1997 pidetyssä istunnossa,

kuultuaan julkisasiamiehen 13.3.1997 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

**tuomion**

1 Pretura circondariale di Roma on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 3.10.1995 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 16.10.1995, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksen sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 (EYVL L 149, s. 2) 9 a artiklan, sellaisena kuin asetus on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2 päivänä kesäkuuta 1983 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2001/83 (EYVL L 230, s. 6) ja tämän jälkeen muutettuna 18 päivänä heinäkuuta 1989 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2332/89 (EYVL L 224, s. 1, jäljempänä asetus N:o 1408/71), sekä asetuksen (ETY) N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä 21 päivänä maaliskuuta 1972 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 574/72 (EYVL L 74, s. 1) 15 artiklan tulkinnasta, sellaisena kuin tämä asetus on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna asetuksella N:o 2001/83 (jäljempänä asetus N:o 574/72).

2 Tämä kysymys on esitetty Italian kansalaisen Iurlaron ja Istituto nazionale della previdenza socialen (kansallinen sosiaaliturvalaitos, jäljempänä INPS) välisessä asiassa, jossa INPS on kieltäytynyt ottamasta huomioon Iurlaron Saksassa täyttämiä työttömyyskausia määrittäessään hänen oikeuttaan Italian lain mukaiseen työkyvyttömyyskorvaukseen.

3 Asiakirjoista ilmenee, että Iurlaro oli tammikuun 1954 ja maaliskuun 1956 välisenä aikana vakuutettu Italiassa ja että hän suoritti tältä osin 110 viikottaista sosiaaliturvamaksua tässä valtiossa. Tämän jälkeen hän muutti Saksaan, jossa hän työskenteli

ja maksoi sosiaaliturvamaksuja vuodesta 1959 alkaen. On selvää, että Iurlaro sai 18.10.1984 ja 18.10.1989 välisenä aikana Saksan lain mukaista työttömyyskorvausta, lukuun ottamatta 15.8.1989 ja 1.10.1989 välistä aikaa, jolloin hänelle maksettiin sairausetuuksia.

4 Saatuaan vamman, joka alensi hänen työkykyään hänen pätevyyttään vastaavissa tehtävissä yli kahdella kolmasosalla, Iurlaro haki INPS:ltä 18.10.1989 työkyvyttömyyskorvausta Italiassa työkyvyttömyyseläkkeitä koskevan lainsäädännön tarkistamisesta 12.6.1984 annetun lain nro 222 (Gazzetta Ufficiale di Repubblica Italiana, jäljempänä GURI, nro 165, 16.6.1984, jäljempänä laki nro 222) 1 §:n nojalla.

5 Lain nro 222 4 §:n mukaan oikeus työkyvyttömyyskorvauksen ja työkyvyttömyyseläkkeen saamiseen edellyttää, että 14.4.1939 annetun asetuksen (decreto-legge) nro 636, josta myöhemmin tuli 6.7.1939 annettu laki nro 1272, 9 §:n 2 momentissa määritellyt vakuutus- ja maksuedellytykset täyttyvät. Tässä säännöksessä, joka korvattiin pakollisia työkyvyttömyys- ja vanhuuseläkevakuutuksia sekä perheeläkevakuutuksia koskevasta uudistuksesta 4.4.1952 annetun lain nro 218 (GURI, nro 89, 15.4.1952, täydennysosa) 2 §:llä, sellaisena kuin tämä laki on muutettuna lailla nro 222, edellytetään tältä osin, että vakuutusjärjestelmään liittymisestä on kulunut vähintään viisi vuotta, että asianomaisen lukuun on suoritettu vähintään 260 viikottaista vakuutusmaksua (viisi vuosimaksua), joista vähintään 156 (kolme vuosimaksua) on suoritettu etuutta koskevaa hakemusta edeltävien viiden vuoden aikana.

6 Edellä mainitun lain nro 218 4 §:ssä säädetään, että "niitä kausia, joista maksetaan pakolliseen työttömyysvakuutukseen perustuvia tavanomaisia korvauksia, pidetään eläkeoikeuden ja eläkkeen suuruuden kannalta vakuutusmaksukausina".

7 Lisäksi ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että *Sozialgesetzbuch*in (BGBl. III 860), sellaisena kuin se on muutettuna 28.12.1989 annetulla *Gesetz zur Reform der gesetzlichen Rentenversicherung*illa (BGBl. IS.2261), 43 §:n mukaan vakuutetuilla on

siihen asti, kun he täyttävät 65 vuotta, oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos he eivät kykene harjoittamaan ammattiaan, jos he ovat maksaneet kolme vuotta pakollisia vakuutusmaksuja viiden työkyvyttömyyden ilmenemistä edeltävän vuoden aikana ja jos yleiset vakuutusmaksukaudet on täytetty ennen työkyvyttömyyden ilmenemistä.

8 Tämän saman säännöksen mukaan työkyvyttömyyden ilmenemistä edeltävää viiden vuoden viitekautta pidennetään vakuutusmaksukausiin (Anrechnungszeiten) rinnastettavilla kausilla, joihin luetaan *Sozialgesetzbuch*in 58 §:n mukaisesti ne kaudet, joiden aikana työntekijä on rekisteröity Saksassa työttömäksi ja saanut julkisoikeudellisen laitoksen myöntämän etuuden. Nämä kaudet, jotka otetaan siten huomioon viitekautta määritettäessä mutta ei eläkeoikeuden saamiseen johtavina vakuutusmaksukausina Saksassa, merkitsevät toisaalta eläkkeen suuruuden laskemisen kannalta teoreettisten vakuutusmaksujen suorittamista.

9 INPS hylkäsi Iurlaron hakemuksen sillä perusteella, että laissa nro 222 säädetty vakuutusmaksuja koskeva vähimmäisedellytys ei täyttynyt. INPS katsoi, että vaikka Iurlaro oli vuodesta 1954 alkaen maksanut 110 viikottaista maksua Italiassa ja 854 viikottaista maksua Saksassa, hän oli lain nro 222 4 §:ssä tarkoitetun viitekauden aikana, joka on käsiteltävässä asiassa 18.10.1984—18.10.1989, saanut työttömyyskorvausta Saksassa suorittamatta ainoatakaan sosiaaliturvamaksua.

10 Sen jälkeen kun Iurlaron tästä päätöksestä tekemä valitus oli hylätty, hän pani asian vireille 24.6.1994 Pretura circondariale di Romassa, jossa hän väitti, että laissa nro 222 säädetty vakuutusmaksuedellytys täyttyi erityisesti sen vuoksi, että Saksan laissa säädetyn viitekauden pidentäminen työttömyyskausien osalta vaikuttaisi niin, että Italian lain mukaan huomioon otettava viitekausi olisi alkanut jo 18.10.1978.

11 Pretore di Roma pohtii EY:n perustamissopimuksen 48 artiklaan viitaten, pitäisikö sen jättää soveltamatta lain nro 222 4 §:ssä ilmaistua sääntöä sillä perusteella, että se olisi ristiriidassa asetuksen N:o 574/72 15 artiklan 1 kohdan f alakohdan kanssa, jossa säädetään seuraavaa:

"Asetuksen 18 artiklan 1 kohdassa, 38 artiklassa, 45 artiklan 1—3 kohdassa, 64 artiklassa ja 67 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa kausien yhteenlaskeminen tapahtuu seuraavien sääntöjen mukaisesti:

— —

f) jos yhden jäsenvaltion lainsäädännön mukaan tietyt vakuutus- tai asumiskaudet otetaan huomioon vain, jos ne ovat täyttyneet tietyn ajanjakson kuluessa, tällaista lainsäädäntöä soveltava laitos:

— —

ii) pidentää tällaista määräaikaa sellaisten vakuutus- tai asumiskausien kestolla, jotka ovat täyttyneet kokonaan tai osittain sanotun ajanjakson kuluessa toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jos on kyse vakuutus- tai asumiskausista, jotka tämän toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan ainoastaan keskeyttävät sen määräajan, jonka kuluessa vakuutus- tai asumiskausien on täytyttävä." *

12 Kansallinen tuomioistuin huomauttaa, että tämä sääntö ei ole selkeä, koska asetuksen N:o 1408/71 9 a artiklasta näyttää seuraavan, että sen soveltaminen edellyttää, että kahdessa lainsäädännössä säädetään tiettyjen kausien "vaikutusten poistamisesta", joten tilanne, jossa tästä mahdollisuudesta säädetään ainoastaan toisessa

* Lainaus suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska asetuksen suomenkielinen käännös on epätarkka.

jäsenvaltiossa (tässä tapauksessa Saksassa, päinvastoin kuin Italiassa), ei kuulu säännöksen soveltamisalaan.

13 Asetuksen N:o 1408/71 9 a artiklassa säädetään, että "jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan etuutta koskevan oikeuden tunnustaminen edellyttää vähimmäisvakuutuskauden täyttymistä tiettynä aikana ennen vakuutustapahtumaa, jota vastaan vakuutus on otettu (viitekausi), ja jos edellä mainittu lainsäädäntö edellyttää, että kaudet, joiden aikana etuuksia on myönnetty tämän jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, tai kaudet, jotka on tarkoitettu lasten kasvattamiseen tämän jäsenvaltion alueella, johtavat viitekauden pidentämiseen, kaudet, joiden aikana työkyvyttömyyseläkkeitä tai vanhuuseläkkeitä tai sairausetuuksia, työttömyysetuuksia tai työtapaturmaetuuksia (lukuun ottamatta eläkkeitä) on myönnetty toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, ja kaudet, jotka on tarkoitettu lasten kasvattamiseen toisen jäsenvaltion alueella, johtavat samoin edellä sanotun viitekauden pidentämiseen".

14 Pretore di Roma päätti tämän epäselvyyden johdosta lykätä asian ratkaisua ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle "ennakkoratkaisukysymyksen, joka koskee asetuksen N:o 574/72 15 artiklan 1 kohdan f alakohdan ja asetuksen N:o 1408/71 9 a artiklan tulkintaa EY:n perustamissopimuksen 48 artiklan perusteella sen selventämiseksi, onko lain nro 222 4 §:ää sovellettava siten, että työkyvyttömyyseläkkeen saamiseksi vaadittavaa viitekautta pidennetään silloin, kun työntekijä on saanut työttömyyskorvausta toisessa jäsenvaltiossa (tässä tapauksessa Saksassa), jossa säädetään tällaisesta vakuutuskauden pidentämisestä, ja jos vastaus on myönteinen, sovelletaanko tähän pidentämiseen jotain edellytyksiä".

15 Kansallinen tuomioistuin haluaa tällä kysymyksellään olennaisesti tietää, onko perustamissopimuksen 48—51 artiklaa, asetuksen N:o 1408/71 9 a artiklaa ja asetuksen N:o 574/72 15 artiklan 1 kohdan f alakohdan ii alakohtaa tulkittava siten, että kun jäsenvaltio määrittää työkyvyttömyysetuuden saamiseksi vaadittavaa vähimmäisvakuutusaikaa koskevaa edellytystä, sen on näiden säännösten mukaan

pidennettävä laissa säädettyä viitekautta sellaisella kaudella, joka vastaa asianomaisen täyttämiä työttömyyskausia toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan silloin, kun tässä jäsenvaltiossa, toisin kuin ensiksi mainitussa jäsenvaltiossa, hyväksytään tällainen pidentäminen työttömyyskausien täyttyessä kyseisen maan alueella.

16 Tähän kysymykseen vastaamiseksi on todettava, että käsiteltävään asiaan sovellettavassa Italian lainsäädännössä otetaan huomioon ne työttömyyskaudet, joiden osalta on maksettu työttömyyskorvausta ja joita pidetään vakuutusmaksukausina sekä eläkeoikeuden saamisen kannalta että laskettaessa tämän eläkkeen suuruutta, kun taas Saksan oikeudessa sen kauden perusteella, jonka aikana työntekijälle maksetaan tässä jäsenvaltiossa työttömyysetuuksia, jotka puolestaan merkitsevät eläkkeen suuruuden määrittämisessä teoreettisia vakuutusmaksuja, viitekautta voidaan pidentää viidellä vuodella laskettaessa eläkeoikeuden saamisen edellyttämiä vähimmäismaksuja.

17 Aivan aluksi on todettava, että asetuksen N:o 1408/71 9 a artiklan soveltamisedellytykset, joihin ennakkoratkaisukysymyksessä viitataan, eivät täyty. Kuten julkisasiamies korostaa ratkaisuehdotuksensa 51 kohdassa, jo tämän säännöksen sanamuodosta ilmenee, että siinä tarkoitetaan ainoastaan tilannetta, jossa sen jäsenvaltion lainsäädännössä, jonka mukaan etuutta koskeva oikeus edellyttää vähimmäisvakuutuskauden täyttymistä viitekauden aikana, hyväksytään kyseisen kauden pidentäminen sellaisilla kausilla, joiden aikana toisessa jäsenvaltiossa on maksettu tiettyjä etuuksia ja erityisesti työttömyysetuuksia. Näin ei kuitenkaan ole pääasiassa kyseessä olevan Italian lainsäädännön kaltaisen lainsäädännön osalta, jonka mukaan työttömyyskaudet eivät pidennä tätä viitekautta.

18 Seuraavaksi on syytä huomauttaa, että Iurlaro on ollut ainoastaan niin sanotun B-tyypin työkyvyttömyysetuuksia koskevien lainsäädäntöjen alainen, toisin sanoen sellaisten lainsäädäntöjen alainen, joiden mukaan etuuksien määrä vahvistetaan täyttyneiden vakuutuskausien pituuden perusteella. Tällaisen tapauksen osalta asetuksen N:o 1408/71 40 artiklan 1 kohdassa säädetään, että kyseinen työntekijä saa etuudet vanhuuden ja kuoleman perusteella maksettavia eläkkeitä koskevan 3 luvun (44—51 artikla) säännösten mukaan, joita sovelletaan analogisesti.

19 Tämän asetuksen 45 artiklan 1 kohdan mukaan sellaisen jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen, jonka lainsäädännön mukaan vanhuusetuuksia koskevan oikeuden saavuttamisen edellytyksenä on vakuutuskausien täyttyminen, on otettava huomioon minkä tahansa toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan täyttyneet vakuutuskaudet, niin kuin ne olisivat sen soveltaman lainsäädännön mukaan täyttyneitä kausia.

20 Tältä osin asetuksen N:o 574/72 15 artiklan 1 kohdan f alakohdan ii alakohdassa, jota sovelletaan "asetuksen 18 artiklan 1 kohdassa, 38 artiklassa, 45 artiklan 1 ja 2 kohdassa, 64 artiklassa ja 67 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa", täsmennetään, että sellaisen jäsenvaltion laitoksen, jonka lainsäädännön mukaan tietyt vakuutuskaudet otetaan huomioon vain, jos ne ovat täyttyneet tietyn ajanjakson kuluessa, on pidennettävä tällaista määräaikaa sellaisten vakuutuskausien kestolla, jotka ovat täyttyneet kokonaan tai osittain sanotun ajanjakson kuluessa toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jos nämä vakuutuskaudet viimeksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännön mukaan ainoastaan keskeyttävät sen määräajan, jonka kuluessa vakuutuskausien on täytyttävä.

21 Kuitenkin käsiteltävän asian kaltaisessa tapauksessa Saksan lainsäädännön mukaisesti täytetyt työttömyyskaudet sen viitekauden aikana, joka on otettava Italian lainsäädännön mukaan huomioon, eivät Saksan lainsäädännön mukaan ainoastaan keskeytä sitä määräaikaa, jonka kuluessa vakuutuskausien on täytyttävä. Tämän tuomion 16 kohdasta ilmenee, että pääasiaan sovellettavan Saksan lainsäädännön mukaan työttömyyskaudet, joiden osalta maksetaan työttömyyskorvausta, otetaan huomioon myös työkyvyttömyysetuuden määrää laskettaessa.

22 Tämän vuoksi on todettava, että käsiteltävässä asiassa ei voida tarkoituksenmukaisesti vedota asetuksen N:o 574/72 15 artiklaan ja ettei ole edes tarpeen tutkia, tarkoitetaanko tässä säännöksessä tilanteita, joissa pääasian tavoin asetuksen N:o 1408/71 45 artiklaa ei sovelleta suoraan, vaan analogisesti saman asetuksen 40 artiklan nojalla.

23 Lopuksi on korostettava, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan (ks. muun muassa asia C-12/93, Drake, tuomio 20.9.1994, Kok. 1994, s. I-4337, 26 kohta) EY:n perustamissopimuksen 51 artiklassa ei määrätä eikä asetuksessa N:o 1408/71 säädetä vakuutuskausien muodostumisen edellytyksistä, joten kunkin jäsenvaltion on määriteltävä sosiaaliturvajärjestelmään liittymisoikeuden tai -velvollisuuden edellytykset, edellyttäen, että tältä osin muiden jäsenvaltioiden kansalaisia ja asukkaita ei syrjitä avoimesti tai peitellysti.

24 Käsiteltävässä asiassa Italian lainsäädännössä, siltä osin kuin silloin, kun määritetään työkyvyttömyysetuuden saamiseksi vaadittavaa vähimmäisvakuutusaikaa koskevaa edellytystä, se estää pidentämästä säädettyä viiden vuoden viitekautta niillä kausilla, jolloin asianomainen on täyttänyt työttömyyskausia oman tai toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, käytetään objektiivisia arviointiperusteita, ja sitä sovelletaan erotuksetta kansallisiin ja muiden jäsenvaltioiden työntekijöihin.

25 Tämän vuoksi on syytä katsoa, että perustamissopimuksen 48—51 artiklaa, asetuksen N:o 1408/71 9 a artiklaa ja asetuksen N:o 574/72 15 artiklan 1 kohdan f alakohdan ii alakohtaa on tulkittava siten, että kun jäsenvaltio määrittää työkyvyttömyysetuuden saamiseksi vaadittavaa vähimmäisvakuutusaikaa koskevaa edellytystä, sen ei ole näiden säännösten mukaan pidennettävä laissa säädettyä viitekautta sellaisella kaudella, joka vastaa asianomaisen täyttämiä työttömyyskausia toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan silloin, kun tässä jäsenvaltiossa, toisin kuin ensiksi mainitussa jäsenvaltiossa, hyväksytään tällainen pidentäminen työttömyyskausien täyttyessä kyseisen maan alueella.

26 Iurlaro ja komissio väittävät toisaalta, että Italian laitoksen on soveltaessaan asetuksen N:o 1408/71 45 artiklan 1 kohdassa säädettyjä yhteenlaskusääntöjä otettava huomioon paitsi riidanalaisen viitekauden aikana Italiassa täyttyneet työttömyyskaudet, myös Saksassa täyttyneet vastaavat kaudet, vaikka Saksan lainsäädännössä työttömyyskausia ei oteta huomioon määritettäessä oikeutta työkyvyttömyysetuuden saamiseen. Iurlaro on kuitenkin täyttänyt Saksassa yli kolmen vuoden pituiset työttömyyskaudet hänen Italiassa tekemäänsä työkyvyttömyysetuutta koskevaa

hakemusta edeltävän viiden vuoden kauden aikana. Tämän vuoksi Iurlaro täyttäisi lain nro 222 4 §:ssä säädetyn edellytyksen, jonka mukaan asianomaisen lukuun on suoritettava 156 viikottaista vakuutusmaksua (kolme vuosimaksua) hänen etuutta koskevaa hakemustaan edeltävien viiden vuoden aikana.

27 Tältä osin on huomautettava, että ilmaisulla "vakuutuskausi" tarkoitetaan asetuksen N:o 1408/71 1 artiklan r kohdan mukaan "maksukausia tai työskentelykausia, sen mukaan kuin ne on määritelty tai tunnustettu vakuutuskausiksi siinä lainsäädännössä, jonka mukaan ne on täytetty tai niitä pidetään täytettyinä, ja kaikkia kausia, joita käsitellään sellaisina, jos niitä pidetään sanotun lainsäädännön mukaan vakuutuskausia vastaavina".

28 Tästä seuraa, että "vakuutuskausilla" tarkoitetaan erityisesti asetuksen N:o 1408/71 45 artiklan soveltamisen kannalta siinä lainsäädännössä määriteltyjä tai tunnustettuja vakuutuskausia, jonka mukaan ne on täytetty (ks. rinnastettavien kausien osalta erityisesti asia C-324/88, Vella ym., tuomio 7.2.1990, Kok. 1990, s. I-257), edellyttäen kuitenkin, että perustamissopimuksen 48—51 artiklan määräyksiä noudatetaan (ks. vastaavasti muun muassa asia C-302/90, Faux, tuomio 15.10.1991, Kok. 1991, s. I-4875, 25—28 kohta).

29 Kansallisessa lainsäädännössä, jossa laskettaessa oikeutta työkyvyttömyysetuuden saamiseen otetaan huomioon ainoastaan kyseisen maan alueella täytetyt vakuutuskaudet eikä vastaavia muiden jäsenvaltioiden alueella täytettyjä vakuutuskausia, ei kuitenkaan noudateta edellä mainittuja perustamissopimuksen määräyksiä.

30 Tällaista vaatimusta, jolle ei ole esitetty ainoatakaan objektiivista perustetta ja joka johtaa sellaisten työntekijöiden, jotka eivät ole käyttäneet oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen, ja siirtotyöläisten erilaiseen kohteluun jälkimmäisten vahingoksi, on pidettävä syrjivänä, ja näin ollen sillä loukataan perustamissopimuksen perustavanlaatuisia määräyksiä, joilla pyritään turvaamaan työntekijöiden vapaa liikkuvuus.

31 On kuitenkin syytä täsmentää, että INPS ja Italian hallitus toivat yhteisöjen tuomioistuimessa pidetyssä istunnossa esille, että Italian järjestelmässä työttömyyskaudet rinnastetaan vakuutusmaksukausiin laskettaessa oikeutta työkyvyttömyysetuuden saamiseen ainoastaan kuuden kuukauden enimmäisajan osalta, mitä seikkaa ei ole kiistetty.

32 Näiden väitteiden osalta, joiden oikeellisuuden tutkiminen kuuluu kansalliselle tuomioistuimelle, on todettava, että perustamissopimuksen 48—51 artiklan vastaista ei ole se, että jäsenvaltion lainsäädännössä, kuten Italian lainsäädännössä, rajoitetaan toisessa jäsenvaltiossa täytettyjen työttömyyskausien huomioon ottaminen työkyvyttömyysetuutta myönnettäessä kuuden kuukauden pituiseen ajanjaksoon silloin, kun tällaista rajoitusta sovelletaan myös tapauksissa, joissa kyseiset kaudet on täytetty siinä jäsenvaltiossa, jossa toimivaltainen sosiaalivakuutuslaitos toimii.

33 Näin ollen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että perustamissopimuksen 48—51 artiklaa, asetuksen N:o 1408/71 9 a artiklaa ja asetuksen N:o 574/72 15 artiklan 1 kohdan f alakohdan ii alakohtaa on tulkittava siten, että kun jäsenvaltio määrittää työkyvyttömyysetuuden saamiseksi vaadittavaa vähimmäisvakuutusaikaa koskevaa edellytystä, sen ei ole näiden säännösten mukaan pidennettävä laissa säädettyä viitekautta sellaisella kaudella, joka vastaa asianomaisen täyttämiä työttömyyskausia toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan silloin, kun tässä jäsenvaltiossa, toisin kuin ensiksi mainitussa jäsenvaltiossa, hyväksytään tällainen pidentäminen työttömyyskausien täyttyessä kyseisen maan alueella. Perustamissopimuksen 48—51 artiklan vastaista ei ole myöskään se, että laskettaessa työkyvyttömyysetuuden myöntämiseksi edellytettyä vähimmäisvakuutusaikaa jäsenvaltion lainsäädännössä kielletään ottamasta huomioon sellaisia työttömyysvakuutuskausia, jotka on täytetty toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan vakuutustapahtuman ilmenemistä edeltävän tietyn ajanjakson aikana, laajemmin kuin niitä vakuutuskausia, jotka otetaan ensimmäisen jäsenvaltion lainsäädännössä huomioon tämän saman ajanjakson aikana.

## Oikeudenkäyntikulut

34 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Italian hallitukselle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on ratkaissut Pretura circondariale di Roman 3.10.1995 tekemällään päätöksellä esittämän kysymyksen seuraavasti:

**Perustamissopimuksen 48—51 artiklaa, sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 9 a artiklaa, sellaisena kuin asetus on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2 päivänä kesäkuuta 1983 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2001/83 ja tämän jälkeen muutettuna 18 päivänä heinäkuuta 1989 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2332/89, sekä asetuksen (ETY) N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä 21 päivänä maaliskuuta 1972 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 574/72 15 artiklan 1 kohdan f alakohtaa, sellaisena kuin tämä asetus on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna asetuksella N:o 2001/83, on tulkittava siten, että kun jäsenvaltio määrittää työkyvyttömyysetuuden saamiseksi vaadittavaa vähimmäisvakuutusaikaa koskevaa edellytystä, sen ei ole näiden säännösten mukaan pidennettävä laissa säädettyä viitekautta sellaisella kaudella, joka vastaa asianomaisen täyttämiä työttömyyskausia toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan silloin, kun tässä jäsenvaltiossa, toisin kuin ensiksi mainitussa jäsenvaltiossa, hyväksy-**

**tään tällainen pidentäminen työttömyyskausien täyttyessä kyseisen maan alueella. Perustamisopimuksen 48—51 artiklan vastaista ei ole myöskään se, että laskettaessa työkyvyttömyysetuuden myöntämiseksi edellytettyä vähimmäisvakuutusaikaa jäsenvaltion lainsäädännössä kielletään ottamasta huomioon sellaisia työttömyysvakuutuskausia, jotka on täytetty toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan vakuutustapahtuman ilmenemistä edeltävän tietyn ajanjakson aikana, laajemmin kuin niitä vakuutuskausia, jotka otetaan ensimmäisen jäsenvaltion lainsäädännössä huomioon tämän saman ajanjakson aikana.**

Moitinho de Almeida Sevón Edward

Jann Wathelet

Julistettiin Luxemburgissa 17 päivänä syyskuuta 1997.

R. Grass

kirjaaja

J. C. Moitinho de Almeida

viidennen jaoston puheenjohtaja